

Kalevi Sorsa -säätiön eettiset menettelytavat

Kalevi Sorsa -säätiö noudattaa tämän asiakirjaan linjauksia julkaisuissaan. Eettistä käytäntöä sovelletaan tutkimustyön lisäksi muussa tiedontuotannossa ja siihen liittyvässä viestinnässä. Ohjeen tarkoitus on varmistaa säätiön tutkimuksen ja viestinnän laatua sekä läpinäkyvyyttä. Ohjeistus on hyväksytty säätiön hallituksen kokouksessa 18.9.2023. Hyväksytty ohje julkistetaan säätiön verkkosivuilla.

1. Arvot ja peruseriaatteet

Kalevi Sorsa -säätiö toimii itsenäisesti sosialidemokraattiselta arvopohjalta. Arvot näkyvät säätiön päivittäisessä työssä ja suhteissa niin henkilöstöön kuin yhteistyökumppaneihin. Ne myös määrittävät säätiön tutkimusteemoja ja muita säätiön työn painopisteitä.

Säätiölle tärkeimmät arvot ovat vapaus, tasa-arvo, demokratia ja ympäristön kunnioittaminen. Lisäksi toiminnassamme korostuvat luotettavuus ja vastuullisuus.

Säätiölle luotettavuus merkitsee huolellista ja kriittistä tietopohjaista työtä, jossa lupauksiimme voi luottaa. Kunnioitamme ajattelun vapautta ja tiedostamme, että paras lopputulos syntyy yhteistyössä keskustelun kautta. Viestimme toisillemme, yhteistyökumppaneille sekä julkisuuteen totuudenmukaisesti ja oikeaan aikaan.

Tutkimustoiminnassamme peruseriaatteita ovat *hyvän tieteellisen käytännön* mukaisesti luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto (HTK-ohje 2023). Tutkimuksesta viestitään rehellisesti ja avoimesti julkaisumuodosta tai -kanavasta riippumatta.

Säätiö tekee tietoperusteisesti myös lyhempiä julkaisuja (mm. blogit) ja tutkimuksen perusteella tehdään esimerkiksi sosiaalisen median viestintää. Kaikille julkaisuille on löydettävä kate tutkimuksesta tai muusta tiedosta. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota otsikoihin, ingresseihin ja julkaisutiedotteisiin, joille on löydettävä kate julkaisun sisällöstä.

2. Tutkimuksen riippumattomuus ja tutkijoiden sekä muiden kirjoittajien valinta

Säätiö on ajatushautomona foorumi, joka antaa säätiön omille ja ulkopuolisille tutkijoille, asiantuntijoille, päättäjille sekä muille tahoille mahdollisuuden esittää perusteluja näkemyksiään. Säätiön julkaisut ovat niiden kirjoittajien riippumattomia puheenvuoroja eivätkä edusta säätiön kantoja yhteisönä. Julkaisuista tulee käydä ilmi,

kenen kantoja niissä esitetään. Eettistä ohjeistusta sovelletaan myös ulkopuolisten kirjoittajien julkaisuihin.

Säätiö päättää tutkimusten ja muiden julkaisujensa tilaamisesta ja tapahtumien järjestämisestä sekä tutkimusyhteistyöhön osallistumisesta. Säätiön arvot ja strategia vaikuttavat julkaisujen sisältöön ennen muuta tutkimusteemojen ja julkaisujen painopisteiden valinnan kautta, mitkä otetaan huomioon myös kirjoittajien valinnassa. Säätiö osallistuu tutkimusten ja kirjoitusten suunnitteluun yhdessä kirjoittajien kanssa. Lisäksi säätiö osallistuu julkaisujen laadunvarmistukseen tämän ohjeistuksen kohdan 3 mukaisesti.

3. Tutkimuksen sisällön laadunvarmistus

Säätiö pyrki siihen, että sen tuottama tieto on oikeaa ja olennaista. Säätiö ei julkaise sisältöjä, joiden luotettavuutta ja laatua ei pystytä varmistamaan (ml. yleistajuisuus). Vastuu julkaisun sisällöstä on viime kädessä kirjoittajalla, mutta säätiö tukee kirjoittajia prosessissa ja puuttuu mahdollisiin puutteisiin.

Laadun varmistamiseksi vähintään yksi säätiön työntekijä (muu kuin kirjoittaja) lukee huolellisesti ja antaa palautteen kaikista säätiölle tarjottavista teksteistä. Lisäksi säätiö voi pyytää ulkopuolista riippumatonta asiantuntijaa antamaan palautteen, jos säätiössä ei ole riittävää omaa asiantuntemusta palautteen antamiseksi. Riippuen tilanteesta palaute voidaan antaa nimettömänä tai omalla nimellä ja siitä voidaan maksaa kohtuullinen palkkio.

Muiden julkaisuihin viitataan säätiön julkaisuissa asianmukaisella tavalla ja alkuperäinen aineistolähde tuodaan ilmi. Kirjallisina lähteinä voidaan käyttää esimerkiksi tieteellisiä tutkimuksia, viranomaisten ja järjestöjen raportteja sekä mediaa. Lähteisiin suhtaudutaan kriittisesti ja tarvittaessa tuodaan esiin, millaisiin alkuperäislähteisiin tiedot perustuvat.

Uusiin alkuperäisaineistoihin perustuvissa tutkimuksissa käytetyt aineistot ja tutkimusmenetelmät kuvataan julkaisussa riittävässä määrin. Aineistot säilytetään ja dokumentoidaan huolellisesti, jotta niiden tarkistaminen on mahdollista ja tietoturva sekä yksityisyyden suoja voidaan varmistaa. Mahdollisuuksien mukaan aineistoja voidaan myös julkaista avoimena datana tai muutoin edistää aineistojen avoimuutta ja jatkokäyttöä.

Ennen aineiston keruuta on olennaista sopia aineiston käsittelystä tiedon lähteiden ja tutkimuskumppaneiden kanssa. Esimerkiksi haastatteluissa kerättyjen tietojen käyttötarkoituksesta on kerrottava etukäteen (esim. julkaistava aineisto vai tausta-aineisto). Tutkimus toteutetaan siten, ettei tiedonlähteenä oleville synny merkittäviä riskejä tai haittoja.

4. Rahoitus ja sidonnaisuudet

Kalevi Sorsa -säätiö ilmoittaa rahoittajat vuosittain vuosikertomuksessaan. Lisäksi yksittäisissä tutkimuksissa ilmoitetaan niihin liittyvät hankerahoittajat. Myös kirjoittajien tulee ilmoittaa omista tutkimukseen liittyvistä sidonnaisuuksistaan avoimesti. Rahoituksesta ollaan avoimia myös tutkimuskumppaneille.

5. Virheiden korjaaminen ja menettelyn soveltamisen valvonta (HTK-prosessi)

Jos julkaisuista havaitaan asiavirheitä, ne korjataan viipymättä säätiön verkkosivuille julkaisun yhteyteen. Julkaisun jälkeen tehtävistä korjauksista tehdään merkinnät sivustolle. Tarvittaessa korjauksista informoidaan myös esimerkiksi mediaa, joka on käyttänyt julkaisua lähteenään.

Jos jokin taho katsoo, että tätä ohjetta ei ole sovellettu eikä virheitä korjattu asianmukaisesti, on asiasta mahdollista valittaa säätiön hallitukselle. Tällöin hallitus pyytää asiasta selvityksen säätiön toiminnanjohtajalta. Asia käsitellään hallituksen kokouksessa ja hallitus antaa siitä valittajalle vastauksen ilman aiheetonta viivytystä (kuukauden kuluessa kokouksesta).

Säätiö sitoutuu lisäksi noudattamaan tutkimustoiminnassaan hyvää tieteellistä käytäntöä ja Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) voimassaolevaa ohjetta ([HTK-ohje 2023](#)). Säätiö toimittaa ilmoituksen sitoutumisesta HTK-ohjeeseen TENK:lle kuukauden kuluessa tämän ohjeen hyväksymisestä.

Epäilyt hyvän tieteellisen käytännön loukkauksista käsitellään HTK-ohjeen prosessin mukaisesti. Prosessi käynnistetään kirjallisella ilmoituksella säätiön toiminnanjohtajalle (jos epäily koskee toiminnanjohtajaa, ilmoituksen käsittelee hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja). Prosessia sovelletaan soveltuvin osin myös tilanteissa, joissa tätä ohjetta epäillään muutoin loukatun. Kaikki ilmoitukset ja niiden perusteella tehdyt toimet annetaan tiedoksi säätiön hallitukselle.